

Wat geeft de doorslag bij benoeming van nieuwe bisschop en hoe gaat de zoektocht in zijn werk?

BRON: dagblad De Limburger dd. 11 augustus 2023 door Serge Sekhuis

Bisschop Harrie Smeets bij zijn wijding in de kathedraal van Roermond, op 8 december 2018. – © DE LIMBURGER/ PETER SCHOLS

Roermond -

Paus Franciscus heeft donderdag het ontslag van de ernstig zieke bisschop Harrie Smeets aanvaard. Daarmee is diens zetel – die sinds begin juli al ‘verhinderd’ was – nu officieel ‘vacant’. Het is het begin van de zoektocht naar een opvolger voor de aimabele Limburgse kerkherder.

In de zoektocht naar een nieuwe 25ste bisschop van Roermond is een centrale rol weggelegd voor het zogeheten kathedraal kapittel, het hoogste adviesorgaan binnen het bisdom. De negen leden van dat kapittel mogen zich kanunnik noemen. Het zijn allemaal priesters met een flinke staat van dienst, met veel pastorale én bestuurlijke ervaring. Mensen als John Dautzenberg, de deken van Maastricht, Rob Merckx, zijn collega in Sittard, en Lambert Hendriks, rector van grootseminarie Rolduc. Voorzitter van het kapittel is Jan Vries, pastoor van de OLV-basiliek en de parochie St. Pieter in Maastricht. Ook hulpbisschop Everard de Jong maakt deel uit van het gezelschap.

Het kapittel is donderdag al direct bijeengekomen om een diocesaan administrator te kiezen, iemand die tot de benoeming van een nieuwe bisschop het dagelijks bestuur

van het bisdom op zich neemt. Gekozen is voor vicaris-generaal René Maessen, die al langere tijd een ondersteunende rol vervulde. De administrator mag geen besluiten nemen die het gewone beheer van het bisdom overstijgen, zo bepalen de kerkelijke regels. Het bisdom is, net zoals het kabinet, dus voorlopig demissionair.

Profielschets

Tegelijkertijd begint het kapittel met beraadslagingen over wie volgens hen de beste opvolger zou zijn voor de ernstig zieke Harrie Smeets (62). In hun eerste vergadering stellen de leden daartoe samen een profielschets op: naar welk 'schaap-met-vijfpoten' zijn ze op zoek?

In de profielschets die medio 2018 Smeets als uitverkorene opleverde, stond onder meer dat de nieuwe kerkherder 'meer de deuren moest opengooien', het priesterkorps verder verjongen met instroom uit India en Zuid-Amerika en eigentijds moest communiceren via social media. Ook de wens van paus Franciscus dat een 'herder naar zijn schapen moet ruiken' werd erin meegenomen.

De nieuwe profielschets moet dus nog worden opgesteld. Maar veel uitdagingen waar de Rooms-Katholieke kerk voor staat zijn nog even actueel als bij Smeets' wijding. Prominentst is de aanhoudende leegloop en de nood aan iemand die Gods woord weer op juiste wijze onder de mensen brengt. Vitalisering en vernieuwing blijven evidente wensen. Een nieuwe kerkherder uit eigen kring – *eine vaan us* – heeft zijn voordelen: hij kent de cultuur, historie en gevoeligheden. Maar belangrijk is toch vooral dat het een verbinder is.

Lijstje

Het kapittel beraadslaagt achter dichte deuren. Elke kanunnik mag in die beslotenheid twee of drie favorieten noemen. Dat levert een groslijst op waarover wordt gediscussieerd en gestemd. Zo komt het kapittel uiteindelijk met een lijstje van drie geschikte bisschopskandidaten: de terna.

Die terna gaat naar de bisschoppenconferentie en de nuntius, de vertegenwoordiger van de paus in Nederland. Sinds vorig jaar is dat de Zuid-Koreaan Paul Tschang In-Nam. Zowel de nuntius als de andere bisschoppen mogen hun eigen voorkeuren aan die terna toevoegen, voordat deze wordt doorgeleid naar paus Franciscus. Hij neemt de finale beslissing.

Hoe snel de hele procedure zal gaan, is lastig te zeggen. Vorige keer duurde de zoektocht naar een opvolger voor Frans Wiertz – die op zijn 75ste met emeritaat ging – anderhalf jaar. Waarom is nooit helemaal duidelijk geworden, al werd gefluisterd dat Rome niet direct enthousiast was over het vanuit Limburg gestuurde kandidatenlijstje. Nooit uitgelekt is wie daar precies op stonden en of Smeets van meet af aan de 'eerste kapittelkeus' was.

Wie dit keer de kanshebbers zijn? Ook dat is lastig. Historisch gezien maken de leden van het kapittel zelf bovengemiddeld veel kans om te worden voorgedragen: zowel

Smeets als Wiertz was er lid van. In 2018 zongen de namen van Rob Merckx en John Dautzenberg rond. In 2021 benoemde Smeets – sinds donderdag officieel oud-bisschop – drie nieuwe kanunniken: vicaris-generaal Harry Quaedvlieg, Alexander de Graaf Woutering (de huidige deken van Roermond) en Peter van der Horst, pastoor in Helden-Panningen.

Namen

Zonder zich te laten verleiden namen te noemen, schetst kapittel-voorzitter Jan Vries dat voor de terna de voorkeur uitgaat naar priesters die „niet te oud, maar ook niet te jong zijn”. Zo komt hij uit op kandidaten tussen vijftig en zestig jaar. Daarmee valt bijna de helft van de kapittelleden af.

Of het kapittel dit keer mede zal kijken naar een nieuwe bisschop uit de gelederen van ‘allochtone’ priesters, een nieuwe generatie enthousiaste mannen uit India en Zuid-Amerika die op Rolduc zijn opgeleid en de Limburgse kerk afgelopen jaren steeds meer een ‘andere kleur’ geven? Weer is Vries op zijn hoede. „Theoretisch is dat denkbaar, maar persoonlijk denk ik dat de tijd daar nog niet rijp voor is. De meeste van die jongens zijn ook nog relatief jong.”

Met de gezondheid van de zieke Harrie Smeets, bij wie medio 2021 een hersentumor werd ontdekt, gaat het intussen snel slechter, aldus zijn woordvoerder. „Hij is moe, slaapt veel, ontvangt bijna geen gasten meer en heeft moeite om zich te concentreren. Tragisch is het, heel tragisch.”